

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

KLARÄLFVEN VID RANSÄTTER. — FOTO. JOHANSON, RANSÄTER.

12TE ÅRG.

DEN 6 NOVEMBER 1910.

NO 6.

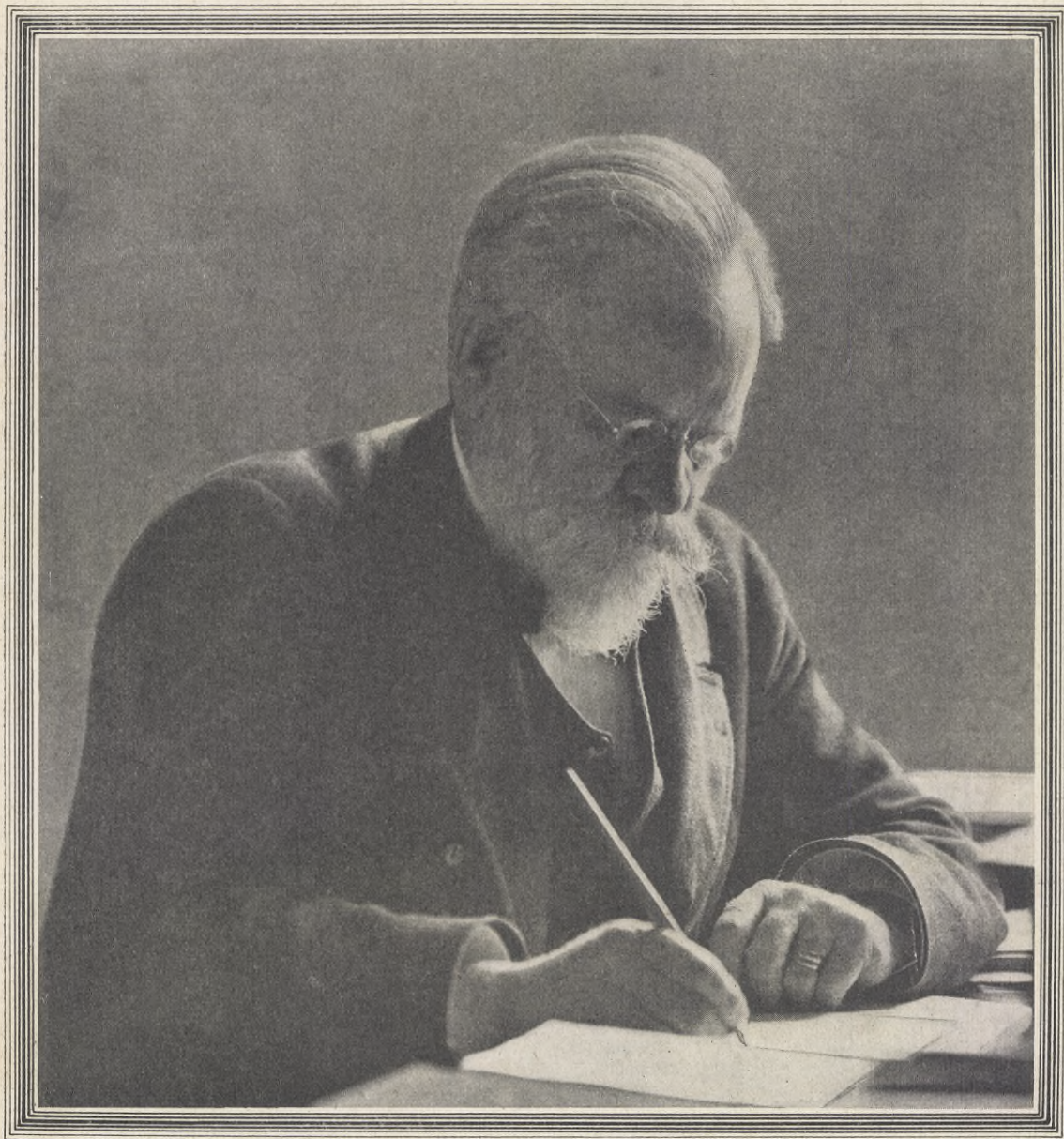

Foto. Rahmn. Lind.

Kliché: Bengt Sköfverup

Leon Holmström

LEONARD HOLMSTRÖM. I LL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den 29 oktober firade "den svenska folkhögskolans fader", dr Leonard Holmström på Hvilan, sin 70-årsdag. Stortad var den hyllning, som därvid bragtes honom icke blott från den nordiska folkhögskolan, vid tillfället i främsta rummet representerad af föreståndaren för Grundtvigs högskola å Lyngby H. Rosendal, som från danske konungen öfverräckte Dannebrogens kommendörskors, och tacksamma lärjungar, utan äfven af representanter för skänkt landbruk och skänkt trädgårdsskötsel samt den geologiska vetenskap, som var hans ungdoms kärlek och som han aldrig upphört att odla. Att väl-förtjäntare hyllning aldrig gifvits, vet hvar och en som något känner till dr Holmströms insatser, omedelbara och medelbara, i svenskt och mera speciellt i skänkt kulturlif under snart ett halft århundrade.

Leonard Pontus Holmström är född den 29 oktober 1840 i Västerstads församling i Skåne, där vid den tiden en annan folkuppföstrare Peter Wieselgren verkade som kyrkoherde. Föräldrarna voro fanjunkaren Lars Peter Holmström och dennes maka Amelie Charlotta Hagman. Gossens ovanliga begåfning förde honom in på studievägen och 1858 vardt han efter att ha genomgått Lunds katedralskola student. Som sådan ägnade han sig därstädes till en början i främsta rummet åt botanik, men gaf snart företrädet åt geologien, som 1860 i Otto Martin Torell fick en intresserad och banbrytande målsman vid det sydsvenska universitetet. Torells istidsteori fann från början i Holmström en öfvertygad anhängare. Han begaf sig tidigt ut på resor i fäderneprovinser för själfständig utforskning af de spår, istiden lämnat efter sig därstädes, och kunde så 1865 skriva sin doktorshandling om "Märken i Skåne efter istiden". De resultat, han inunnit, uppmuntrade till fortsättning och 1867 kunde han redogöra för sina vidare rön i ahandling "Iakttagelser öfver istiden i södra Sverige", som inbragte honom förordnande som docent vid universitetet. Året förut hade han vunnit en ekonomiskt tryggad ställning som adjunkt vid högre allmänna läroverket i Lund. Så syntes vägen tillrättlagd för honom som blifvande universitetslärare, då han 1868 valde att ställa sin rika förmåga i den allmänna folkuppföstringens tjänst.

Vid ett sammanträde i Bara härads landtmannaklubb den 23 september 1867 hade en ung landbrukare närmast med hänsyn till de ökade bildningskraf, de nya kommunalförfattningarna och representationsreformen fört med sig, väckt fråga om en ändamålsenlig skola för allmogens söner utöfver den allmänna folkskolan. Den unge landbrukaren var sedermera riksdagsmannen för Bara härad, slutligen bankdirektören och vice ordföranden i Malmö stadsfullmäktige Ola Andersson i Nordana—Burlöf. På nyåret 1868 gjorde han bekantskap med den danska folkhögskoleiden genom de korrespondenser om densamma, som August Sohlman på föranledande af den danske folkhögskolevännen, etatsråd Chr. Flor, anskaffat åt "Aftonbladet" genom att på en studieresa till Danmark utsända sin dåvarande medarbetare, dr O. V. Ålund, och fann, att här hade man just hvad som behöfdes. Med biträde af en af lärarne på Alnarps landbruksinstitut, dr Olof Bendz, fick han den 28 januari 1868 planen färdig till den blifvande folkhögskolan. Den 17 april 1868 hölls ett möte, vid hvilket den förening bildades, som skulle tillhandahålla densamma det nödiga ekonomiska stödet, och den 25 i samma månad erbjöds föreståndareplatsen åt docenten Holmström, som efter någon tvekan med liflig tillstyrkan af den kvinna, Hedvig Gustafva Nordström, en släkting till Peter Wieselgren, som tre år senare skulle blifva hans maka och hängifna stöd i

hans lifsgärning, också mottog densamma. Till lokal hyrde man på fem år en gammal krokgbyggnad vid landsvägen mellan Malmö och Lund, som förlorat sin betydelse som värdshus, sedan järnvägen kommit till stånd. Den bar namnet *Hvilan* och man behöll det, då "hvila" ju bör erhållas på en rätt folkhögskola, liksom skola egentligen betyder "ledighet". Den 2 november 1868 öppnades så Hvilans folkhögskola, vid hvilken dr Holmström alltsedan dess verkat, i fyrtio år som dess föreståndare och därefter som medhjälpare åt sin efterträdare, svärsonen dr E. Ingers.

Den ofvannämnde danske folkhögskolevännen, etatsråd Flor, omtalar i ett bref till Ludvig Schröder, den hädangångne store folkhögskolemannen i Askov, det intryck han vid ett besök i Lund vid denna tid fått af Holmström. "Vid ett samkväm af professorer och docenter som professorn greve Hamilton anordnat hos sig", skriver han, "samtalade jag en del med en docent i geologi Holmström, hvilken, sades det, uppgifvit en god och säker ställning vid universitetet för att bli föreståndare för folkhögskolan i Akarp vid Malmö, jag förmodar af kärlek till det svenska folket; ty han föreföll mig att vara en stilla, godmodig natur med stor olust till strid och träta, ja till och med till offentligt uppseende." Flor har härmed riktigt angifvit grundegenskaper i Holmströms personlighet, som jämte hans grundliga kunskaper på de mest vidt skilda områden utgöra förklaringen till den sällsporda framgången i hans lärarverksamhet, en fosterlandskärlek, hvilken utan brask och yttre åthäfvor går som en varm underström under allt, hvad han utträttat, och ett stilla allvar, som aldrig tillätit "direktörs"-later eller en i synnerhet i Danmark icke ovanlig "högskole"-viktighet att störande inverka på sträfvan det mot det en gång uppställda målet: den svenska landtmannaungdomens fostran till kärlek till och hängifvenhet åt sitt land och sitt folk, sitt kall och sin näring. Så har han kommit att blifva icke blott en ungdomslärare, utan ock en föregångsman och en föresyn för de vuxna. Hvilan icke mindre än Alnarp har varit ett centrum för den glänsande utveckling, det skånska jordbruket de senare årtiondena kunnat uppvisa. Där upprättades under Holmströms medverkan det första nordiska andelsmejeriet, innan ens namnet var känt i Danmark. Där bildades den första svenska kontrollföreningen och anordnades den första kontrollassistentkursen. Där togs initiativ till den landbruksundervisning i sammanhang med folkhögskolan, som efter förslag af 1882 års kommitté, hvari Holmström var medlem, utvecklades till en allmän statsunderstödd inrättning vid folkhögskolorna, ett af de viktigaste leden i den lägre landbruksundervisningens system. I Skånska trädgårdsföreningen har Holmström i lång tid intagit en ledande ställning och i Hagelskadeiföreningen har han länge varit sekreterare. Därutöfver har han genom en mängd förträffliga läroböcker lämnat värdefulla bidrag till folkhögskolans undervisningsmateriel.

Genom den nära förbindelse, som från Hvilan underhölls med universitetet i Lund, förbereddes den populärvetenskapliga verksamhet, som numera från våra högskolor bedrivs genom sommarkurser och i föreläsningföreningar. De första universitets-sommarkurserna i vårt land leda i själfva verket direkt sitt ursprung från Hvilan.

Under all denna mångsidiga verksamhet uppgaf Holmström icke sina vetenskapliga intressen. Under de första åren af sin nya verksamhet utförde han geologiskt agronomiska undersökningar af de lösa jordlagren med systematiska jordborringar och kartlägg-

Foto. Wallén, Trollhättan.

KONUNG GUSTAF BESER KRAFTANLÄGGNINGARNA I TROLLHÄTTAN, DEN 29 OKTOBER: Konungen (X) talar utanför Instrumentalbyggnaden.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sthlm.—Öbg.

ningar af några större egendomar såsom Skottorp och Klågerup, bland de första af detta slag i Sverige. De blefvo aldrig publicerade, enär en eldsvåda, som 1874 öfvergick Hvilan, förstörde en del af hans anteckningar därom liksom om de märken till utrönande af vattenlinjens förskjutning längs Sveriges kuster, som han under resor utefter dessa gifvit sig möda att utsätta. Denna senare fråga upptog han emellertid änyo under 1880-talet och hans 1888 utgifna afhandling härom belönades af Vetenskapsakademien med Wallmarkska priset. En lärobok i geologi, som länge användes äfven vid den akademiska undervisningen, föreligger också af Holmströms hand.

Mätte på denna sällsynt rika, ännu alltjämt oförtrutet fortsatta lifsgärning följa en lugn och fridfull lefnadsafton!

Ljungby köpings nya elektricitetsverk vid Lagaan invigdes d. 17 okt. Kostnaden för anläggningarna uppgår till bortåt 450,000 kr. Verket kan för närvarande leverera ca 800 hästkrafter, men kraftmängden kan vid behöf uppdrivas till 1,600 hästkrafter.

Köpingen har förut tillgång på goda och billiga tomter, och då nu äfven elektrisk drifkraft finnes att tillgå i riklig mängd, har ju samhället goda förutsättningar för att verka "tilldragande" på herrar industriidkare.

Efter fotograf.

Kliché: Bengt Sjöfversparre.

DET GODKÄNDA PROFTRYCKET PÅ DE NYA 10-ÖRES FRIMÄRKENA.

Foto A. Iverson, Ljungby.

LJUNGBY NU INVIGDA ELEKTRICITETSVERK.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sthlm.—Öbg.

För det glänsande vittnesbörd om den höga grad af plasticitet som människokroppen besitter, äro vi den förädlade danskonstens nu uppståndna förnyare mycken tack skyldiga. Isadora Duncan kom — och segrade; i Sverige ha vi nu ätt glädja oss åt några unga danserskor som äro till det yttersta och yppersta besjälade af den *plastiska dansens* förändligade konst. De dansa icke balett, dessa unga kvinnor — fröknarna Behle och Gripenberg —; deras dans är rytmiskt ren och ädel, harmoniskt skön och fri. Efter antikt mönster, lätt höljda i fladdrande tunna draperier, låta de också kroppens linjespel komma till sin fulla rätt och

FRÖKEN TOJA ÖSTER, som biträdde vid en del danser.

visa sig såsom geniala uttolkare af plastikens höga lagar.

*

Erasmus Montanus, Holbergs odödliga komedi, som inom kort med heder han fira sin tvåhundraåriga tillvaro, gafs den 22 okt. ånyo i Stockholm, för första gång där sedan 1897. *K. Dram. teatern* har härigenom gjort en ny och god insats i sitt arbete för den klassiska repertoaren. — Erasmus' roll hade tilldelats hr *Anders de Wahl*, som spelade densamma med konstnärligt lif och effektfullhet.

*

Léhars nya — men icke allra nyaste — operett "*Zigenarkärlek*" hade nyligen premiär på Oscars-teatern. Den utmärkta regien, den öfverdådiga uppsättningen och det förträffliga musikaliska framförandet bidrogo tvefvelsutan väsentligt till framgången, föröfrigt ju nästan själfskrifven då den populäre Léhar svarar för den musikaliska anrättningen.

Foto. Jager, Sthlm.
HR DE WAHL SOM ERASMUS MONTANUS i pjäsen med samma namn.

Foto. Florman, Stockholm PLASTISK DANS: Kiksch: Bengt Silfverparre
Fröknarna Anna Behle och Maggie Gripenberg.

Foto. Jager, Sthlm.

SCEN UR "ZIGENARKÄRLEK" Å OSCARSTEATERN:

Kiksch: Bengt Silfverparre

1. Fröken Grünberg; 2. hr Strandberg; 3. hr Schwebäck; 4. fru Meissner; 5. hr Lund; 6. fröken Berentz; 7. hr Schröder.

PRISGIFVEN ÅT MÖRKRET. AF ARTUR MÖLLER.

FÖR HVAR 8 DAG.

Vendela Hult lät tidningen sjunka.

— Ja, morfar, nu står det ingenting mer i den. Den gamle hoftgravören vände hufvudet mot henne och sade misstroget:

— Har du sett efter ordentligt på sjunde sidan?

— Ja.

— Inga rättgångsnotiser?

— Nej.

— Inga sammanträden en gång?

— Nej, morfar.

Hoftgravören suckade.

— Och hvad är klockan?

— Half två.

— Inte mer än half två! Ja, det är det jag säger, det står ingenting i tidningarna nu för tiden.

Han vred långsamt gungstolen mot fönstret.

— Ja, mitt barn, så får vi väl ta och tända oss en cigarr då!

Vendela reste sin gängliga, ännu icke utvuxna flickgestalt och hämtade cigarrlådan i hoftgravörens rum. Vid raspet af tändsticken höll han fram cigarr- en och klappade henne med sin tunna gula hand på kinden.

— Det är bra, kära barn. Och tack för föreläsningen!

— Tack själf, morfar, svarade hon glädtigt.

— Och nu gör cigarr- en mig sällskap. Gå du nu ut och lufta lite på dig, du kan behöfva lite annat sällskap än en gammal gubbe.

Den unga flickan sköt fram en knyppeldyna till fönstret och satte sig vid hans sida.

— Säg inte så morfar. Du vet nog hur gärna jag sitter här — hon sänkte rösten lite flickförläget.

Gubben skakade tviflande på hufvudet, medan han icke kunde hindra ett förnöjdt uttryck att lägga sig kring munnen.

Från gatan steg det jämna fottrampet. Där fanns ingen körtrafik, den var icke tillåten där. Solen sken på nybygget tvärsöfver, som redan reste sig i jämnhöjd med deras fönster.

— Det är visst vackert väder idag, sade hoftgravören och lyfte ansiktet liksom för att uppfånga något ljus.

— Ja, en riktig sommardag för att vara i september.

Den gamle drog ett djupt bloss på sin cigarr och sade, men liksom mer för sig själf:

— Ja, det var det den dagen också — —. Du vet kanske inte, att det är en bemärkelsedag för mig i dag?

Den unga flickan reste sig öfverraskad från stolen:

— Nej, är det — —. Och jag, som inte ens har tänkt på att köpa några blommor, fast det är det bästa morfar vet — —.

Den gamle fann hennes arm med handen och tryckte ned henne igen.

— Nej, mitt barn, det var bra, att du inte gett mig några blommor idag. Det är inte min födelsedag. Det är bara jämnt tjugo år idag sedan jag blef blind.

Vendela bet sig i läppen och hennes ansikte öfverfors af en plötslig blekhet.

Hoftgravören drog på sin cigarr utan att lägga märke till, att den sloknat.

— Jag kom gående öfver Norrbro och jag hade brådtom, för jag skulle gå och se på en sidenklädning, som jag tänkte ge Beate till vårt silfverbröllop. Jag minns det som igår. Det var så klart i luften, solen glimmade så vackert på strömmen och det flaggade på slottet. Då — med ens — blef det alldeles svart för ögonen på mig, alldeles svart, så jag tog efter någonting att hålla mig fast vid — —

Den vaxgula handens knogar hvitnade kring stolens armstöd.

— Jag fick aldrig se Beates sidenklädning. Kan du tänka dig, jag hade blifvit blind!

Ehuru Vendela så väl hade reda på historien, kände hon på nytt ett styng af smärta och ångest i sitt innersta. Hon fann ingenting att svara.

Äfven hoftgravören satt orörlig. Det såg ut, som om han stirrade ut genom fönstret.

Uppe på byggnadsställningen midtför stodo två murare och halsade hvar sin butelj öl. Bredvid dem satt en tredje och sof — en enda rörelse i drömmen, och han skulle störta på hufvudet i gatan.

Nu torkade den ene sig om munnen med blus- ärmen och grep åter till slefven, medan han stämde upp: Hafver ni sett Larsson — —

Sången förnams bara helt svagt genom dubbel- fönstren, men den undgick inte hoftgravörens skärpta vaksamma hörsel.

— Hvem är det, som sjunger, sade han med sin tunna, genomtfångande röst. — Det kommer inte från gatan.

Vendela svarade lite brydd.

— Nej, fönstren står öppna öfver hos skeppsklar- erarens, det är väl någon, som sjunger där.

— Hos skeppsklararens! Hvem skulle sjunga där. Och den där nya slagdängan till på köpet!

Vendela såg sig blixtnabbt kring i rummet efter en räddande idé.

— Nu ser jag, de ha reparation i våningen. Det var väl någon af tapetserarna, som sjöng — —

Hur fort hon än gjort sig färdig med svaret, hade den korta tankepausen likväl väckt hoftgravörens misstro. — Hon såg honom vända de ljusblåa, sloknade ögonen mot sig på det sätt, som kom henne att skrika till, när hon var barn. Det blef en så beklämd tystnad i rummet, att den gamla pendy- lens försynta och trötta tick-tack inne på kakekugns- frisen ljöd pockande och otåligt för hennes öron.

I sådana stunder kunde det komma för Vendela, att morfadern såg tvärs genom henne. Tänk, om han bara spelade blind för att bättre genomskåda sin omgifning! Där var ibland ett uttryck i hans ansikte som om han dref med henne och med de andra. Hon visste ju mycket väl, att det inte var så, de förnämsta ögonspecialisterna i Stockholm hade undersökt honom och förklarat hans blindhet obotlig. Hon visste att han *aldrig* hade sett henne, det var hans största sorg. Ofta strök han med handen öfver hennes ansikte för att försöka bilda sig en föreställning om, hur hans älsklingsbarn såg ut.

Hon såg genom fönstret ner på byggtomten. Där förr den lilla vackra trädgården legat, höllo ett par arbetare på med att släcka kalk i ett tråg.

— Nu ha snart uppbördsmannens stockrosor blom- mat ut, sade hon som en afledare ur den olidliga tystnaden.

— Jaså, ja, det kan jag tro, svarade hoftgravören intresserad, — Undras, om gubben har haft mycket frukt i år. Förr brukade han alltid sända upp en kappe i present på hösten, men det har han dragit in på, blifvit gnidig på gamla dar, kantänka.

En eftertrycklig ringning på tamburklockan befri- ade Vendela från att svara.

— Det är kamrer Sjöborg, sade Vendela lågmäldt, i det hon återvände från tamburen, — han vill visst tala med dig, morfar.

— Nej, hvad säger du! Upplifvad af att få besök, ville hoftgravören gå den främmande till mötes, men kamrern, en medelålders, undersätsig man med något

visst fryntligt, robust öfver sitt väsen, stod redan i rummet och höll honom kvar i stolen.

— Sitt ner, farbror, låt oss inte krusa.

— Det var längesedan man såg dig, — kommer du för att göra husasyn, raljerade den gamle.

— Näja, inte precis, men nog var det någonting i den vägen jag kom upp för att tala med farbror om.

I samma sekund stelnade hofgravörens leende, hans ansiktsmuskler stramadades — han lyssnade. Från gatan ekade några skarpa, rytmiska skrällar.

— Hvad är det, Vendela?

Kamrern svarade:

— Kors, farbror, de hugga förstas sten till nya — Vendela hejade honom med bevekande och snabb rörelse. Hennes ögon riktades skrämde mot morfadern, han hade icke hunnit uppfatta orden. Hon skyndade sig att säga:

— Behagar inte kamrern ett glas vin?

— Nej, vänta, föll hofgravören mellan — Sjöborg skall smaka på min gamla Stenborgare! Ifall du tillåter mig att vara värd i ditt eget hus.

Han steg upp och gick med säkra steg, utan att känna sig förr med händerna, genom den trånga passagen mellan de svängda gammaldags möblerna, in genom den öppna dörren till sin sängkammare. Kamrern såg efter honom med förundran.

— Det var tusan, gubben går ju alldeles som om han såg.

— Han vet precis hvar hvarenda möbel står, svarade Vendela. — Vi ha inte gjort den allra ringaste omflyttning sedan morfar blef blind. Men — hennes kinder blossade upp — kamrern får ursäkta, att jag afbröt nyss. Det är inte meningen, att morfar skall veta någonting om det nya huset.

— Hvaba — hur menar ni, sade kamrern.

— När morfar sitter vid fönstret, tror han att allting är som i hans egen tid. Han tror, att han har den gamla rara trädgården med duflaget och stockrosorna nedanför sig. Han nickar ännu åt skeppsklareraren i fönstret midtöfver med de målade glasen, och han tror den gamla brunnen står kvar borta i torget. Han har ingen aning om allt det fula och nya, som kommit i stället!

Vendelas ögon hade börjat glänsa af en sorts blid extas. Hela ungflicksromantiken och sjuttonårsföraktet för verkligheten hade hos henne fått ett mål i denna *pia fraus*, som hon omhuldat i så många år. — Det var därför med bestörtning hon märkte, att kamrerns ansikte icke alls reflekterade hennes hänförelse.

— Sådana påhitt, lilla fröken, grymtade han och drog i sina mustascher. Men nu blir det i alla fall nödvändigt att sluta opp med det där kurragömmat —

Vendela sträckte bönfällande armen mot honom och kastade en förfärad blick öfver axeln efter morfadern. Men han tycktes ännu leta efter sin Stenborgare inne i andra rummet —

— Ja, det kan inte hjälpas, återtog värden, och en underton af brutalitet skar sig plötsligt genom hans joviala organ. — För saken är den, se, att huset här är redan såldt —

Vendela miste med ens färgen:

— Du store Gud! Det öfverlefvor morfar aldrig.

Kamrern stod tyst och otillgänglig.

— Men — Vendela kände hoppet vakna på nytt — vi kan väl förnya kontraktet med den nye ägaren?

— Nej, lilla fröken, det går nog inte heller. Huset är såldt för att rifvas.

En plötslig skräll af något, som föll och gick ikras, kom dem båda att rygga till, svänga om mot hofgravörens rum. Den gamle stod i dörren, och på tröskeln bredvid honom låg silfverbrickan med de

krossade glasen. Ljudlöst hade han som vanligt kommit tassande i sina tofflor och i dörren hejda af kamrerns ord —

Den ena vaxhanden hade gripit efter stöd, liksom den gången han blef blind. Han tryckte pannan mot dörrposten, för öfvervåldigad att få ett ljud öfver sina läppar.

Dotterdottern skyndade fram, lade sin arm kring hans axlar och förde honom till en länstol. Själfi allt för upprörd, kunde hon inte finna ett ord till tröst, snyftade bara:

— Morfar, käre gamle morfar!

Denna scen gjorde ett plägsamt intryck äfven på kamrern. Han krämtade och harklade, slet nervöst i mustaschspetsarna, medan han närmade sig stolen:

— Seså, farbror, ta det nu med lugn. Farbror inser nog, att den här gamla husskrällan inte kunde få stå kvar i evighet på en så fin tomt. Och nu till våren flyttar farbror bara till en våning med ntid bekvämligheter.

Den gamle tog i plötslig förbittring handen, som placerats på hans axel, och kastade den från sig.

— En ny våning, där jag inte kan se, inte kan gå för mig själf, utan skall ledas kring som en stackare! En ny våning, där jag inte vet hvar jag finns och hvad jag har rundtom mig!

Vid denna tanke uppgaf han ett stönande af hjälplöshet. Ansiktet vreds långsamt från den ena till den andra af de välkända omgifningarna, som speglade sig i hans pupiller, liksom såge han dem. Han mumlade:

— Visserligen är här mörkt, men här känner jag mig i alla fall hemma!

Vendela försökte kväfva sina snyftningar och stack vanmäktigt tröstande sin hand i hans. Hofgravören klämde den mellan sina iskalla fingrar:

— I dag har jag blifvit blind för andra gången — riktigt blind.

TYSKLANDS BESKICKNING I SVERIGE.

GRAFVE KARL VON PÜCKLER, Tyska rikets minister i Stockholm, kommer inom kort att af hälsoskäl draga sig tillbaka från det offentliga lifvet och bosätta sig i sitt hemland. — Genom sitt urbana väsen, sina rika kunskaper och sin starkt framträdande sympati för vårt land har greve v. Pückler förvärvat erkännande och tillgifvenhet i vida kretsar.

Den unge begåfvade Norrlandsmålaren Axel Lyckes utställning å Palace hotell i Göteborg gaf en förträfflig inblick i det norrländska landskapets härliga natur, dess käriva sträfhhet, dess praktfulla färgrikedom och underbara linjerytm. Hr Lycke har förstätt konsten att i sina målningar sammansmälta väsentligheterna i landskapet till en beundransvärd totalverkan. Den unge konstnären hittills nådda resultat äro så mycket anmärkningsvärdare, som han är helt och hållet själfärd.

AXEL LYCKE Å SIN UTSTÄLLNING I GÖTEBORG.

ÄR HVAR 8 DAG landets bästa veckotidskrift?

Det kan kanske synas eget nog att vi själfva och nu ställa denna fråga, men den föranledes af vår önskan att **just nu** få lämna ett svar, som på samma gång skall kunna anses med fög bejaka frågan och göra några påpekanden om de redaktionella nya anordningar som i och med den nya årgångens början med Oktober d. ä. vidtagits och hvilka alltjämt sikta mot en utveckling af tidskriftens innehåll.

Med det klart för ögonen, att vi också här i landet hade behof af en verkligt förstklassig ILLUSTRERAD tidning, med dagens krönika i bild, efter goda fotografier, och i god utstyrsel, var det H. 8. D. startades och att vår beräkning var riktig har i alltjämt stigande grad de nu avslutade 11 årgångarna sedan tidningens första början visat. Men med åren och vår förmåga att tillgodose krafven på en väl redigerad illustrerad veckotidning ha allmänhetens kraf också vuxit, och det har tarfvat en lång tids arbete med att så ordna förbindelser i in- och utland att vi kunna på ett tillfredsställande sätt möta dessa fordringar. Vi torde icke förhäfva oss om vi själfva uttala att ingen vill göra oss rangen stridig att vara **landets främsta ILLUSTRERADE tidning**. Men en veckotidning måste ju gifva icke enbart illustrationer utan äfven tillräcklig och god läsning. Illustrationsmaterielet har ju hittills fått broderparten af häftet medan det skönlitterära hänvisats till dess omslagssidor. Detta har nog i och för sig icke haft så mycket att betyda, men — vi ha icke kunnat undgå en och annan anmärkning mot att berättelserna fortlöpa mellan annonserna och afbrytas af dessa. De finnas ju som mena att vi böra helt och hållet slopa alla annonser, men de som så tala torde icke känna allmänhetens om-döme om annonser. Den som tror att annonserna i H. 8. D. saknar intresse för den stora allmänheten, misstär sig mycket, och det bästa beviset härpå är att annonsörernas antal och annonsformat ständigt tilltager, hvilket ju visar att annonserna måste på ett särdeles tillfredsställande sätt studeras just af den stora allmänheten. Att företaga någon förändring med annonsafdeln. ligger sålunda helt utom det tänkbara. Men vi låta den vara en afdelning för sig och **skola gifva mera läsning, som skall stå helt för sig utan hvarje interfoliering af annonser**, hela sidor af text på omslaget och inuti tidningen likaså. Denna förändring af omslaget vidtar i och med nästa nummer som tillfölje häraf blir **34 sidor** starkt. Hädan-efter skola annonserna sålunda visserligen som hittills interfolieras med text, men **dessutom** skola finnas berättelser som äro skilda från annonserna. I och med genomförandet af denna plan äro vi som tidning för läsning i nivå med vår ställning såsom illustrerad tidning; vi påpeka i detta sammanhang att vi numera ha nöjet såsom medarbetare räkna **Sveriges bästa novellistiska författare**. Med ett ord: vi äro **främst** såsom illustrationstidning och vårt målmedvetna arbete på att vinna samma ställning som lästidning har börjat, skall fortsättas och skall leda till målet.

Red. af HVAR 8 DAG.

BROKIGT UTOMLANDSNYTT.

Efter fotografi

Kliché Bengt Sjöversparre

FRANKRIKE—ENGLAND I STYRBAR BALLONG: "Morning Post" styr ut från franska kusten mot Aldershot i England.

När den sjuttonde internationella luftskeppskongressen den 27 oktober trädde samman i Paris, skulle det knappt väckt förvåning hos någon, om en tilltänkt deltagare utanför samlingslokalen hoppat ur det aeroplan, som fört honom raka vägen från Bryssel; medan en annan för några minuter sedan stigit ur den styrbara ballong, i hvilken han för fem-sex timmar sedan steg upp i London. På denna punkt står nämligen i n. flygkonsten: dylika färder äro möjliga — ty de ha redan utförts. En af de senaste bragderna är "Morning Post's" — en styrbar ballong, namnet efter dess ägare tidningen — färd från Moisson vid Paris till Aldershot i England: redan dessförinnan hade Clement-Bayard seglat Paris—London.

Efter fotografi

Kliché Bengt Sjöversparre

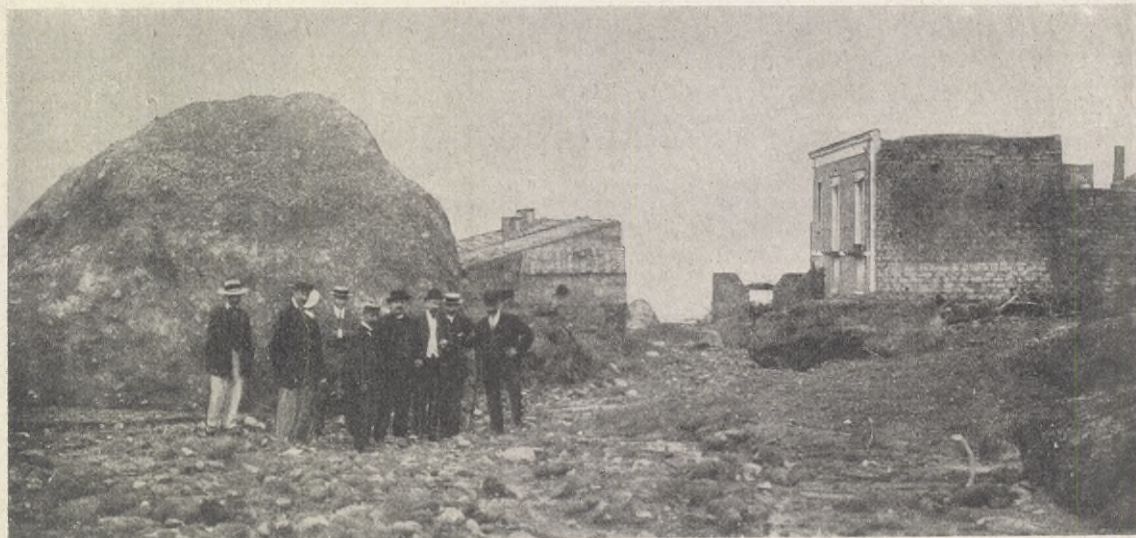
NATURKATASTROFEN I SYDITALIEN: En gata i Casamicciolo å Ischia, hvilken stad så godt som fullständigt förstördes.

Syditalien har varit utsatt för en ny naturförödelse, — om än lyckligtvis icke jämförlig med Messinakatastrofen, framförallt i fråga om antalet förlorade människolif, dock af fruktansvärd omfattning.

Svårast har hemsökelsen — en våldsam cyklon — drabbat provinsen Salerno och ön Ischia.

Skyfall satte oerhörda slamlaviner i rörelse, hvilka vältrade fram och sopade undan allt i sin väg. Floderna öfversvämmade och spolade bort hus och människor. Ofantliga klippblock löstes och rullade ned i dalarna.

Hundratals människor omkommo, och utomordentliga materiella värden ödelades.

Efter fotografi

Kliché. Gen. A. B. Bengt Sjöversparre Skålm—Udg

NATURKATASTROFEN I SYDITALIEN: I Lecco Amena — t. v. synes ett klippblock, som lösslitits och kastats ned i staden; t. h. byggnader som nästan begrafs i slamm.

JOHAN TURI.

LAPPEN SOM SKILDRAT SITT FOLK. — HUR HANS BOK KOM TILL.

Ensam i ödemarken glider en lapp fram på sina långa skidor öfver frusna myrar, upp för snöhöjlida bergskanter och ned i dalen igen. Midvinterns gnistrande klara stjärnhimmel hvälfver sig öfver honom, norrskensflammar ge glans åt hans väg öfver den lysande hvita snön. Han är trött efter dagens lyckliga jakt efter vargen, lappars och renars värste fiende. Vargen har *Bärgalak* gjort, tänker han, djäfvulen i egen person. Och halfhögt jojkar han för sig själf början af "Vargens sång":

"Öfver nio dalar springer han i en skymning
Voia voia, nana nana
öfver nio dalar gick han i en skymningstimme —
Voia voia, nana nana."

Men lappen är nästan lika snabb och ännu mera uthållig; han följer efter tills han får fienden fast. Nu är han trött likväl och söker sig en hviloplats i skydd för blåsten. Han reder sig en bädd af ris öfvanpå snön, drar upp ytterpälsen öfver hufvudet för att icke förfrysas ansiktet, och så soöfver han tryggt under den väldiga himlen, äfven om det fryser så att isen sjunger och träden vändas. Ett med naturen, hvilat han lugnt i dess sköte.

Men så komma tankarna. Lappen har sett sitt folk vika för öfvermakten, trängas undan tum för tum, hotas med död och undergång. Vi äro Lapplands okända djur, tänker han, ingen förstår oss, men man vill ha bort oss, och vi äro så skygga och lätta att skrämman. Icke är det väl många lappar där i högsta nordens ödemark, som tänka så artikuleradt. Men det är nog att en finnes, som gör det för att "kreaturens suckan" skall få röst och form.

Johan Turi, den olärde fjälllappen från Kontokeino, har fått gåfvan att tänka klart och skarpt. Och långsamt arbetade sig i hans hjärna den tanken fram, att han skulle skrifa en bok om lapparnes lif, så att folk icke längre skulle af

Johan Turi

oförstånd behandla dem illa. Ty Turi tror icke att det är af elakhet utan han tror det är af bristande kunskap om nomadernas lefnadsförhållanden, som svenskarne tränga dem så hårdt. Nu kunde han icke skrifa, ty han har aldrig gått i någon skola, men det lärde han sig på gamla dar. Och så plitade och skref han i den rökiga kåtan på lediga stunder mellan jaktarna ett och annat, som han tyckte skulle vara af intresse för dem som ville förstå lapparnes lif. Det blef en sak här och en sak där, huller om buller. Långsamt gick det, och både finnar och lappar hänade honom för att han bråkade med något, så föga inkomstbringande som att skrifa; på det förtjänar man inga renar. Turi tyckte nog ibland att de hade rätt, men aldrig ville han ändå riktigt släppa sin stora dröm att skrifa "boken", den stora boken om lapparnes lif.

Ibland hände det att han kom in till Kiruna, den stora staden som växt fram omkring trollbergen högt i ödemarken.

*Nyt Cahälän kalat 41 sik och
rötting 10 kg gö ole kyria gö lakata
mule kunnat leiddat 20 kg
gö ma vei 5 kg gö jösei ole se
nins lakati barimbi sarli
markarin. 1 lada —
derrveiria kile kutele*

Efter förmåt

Kitehä Bengt Sjöforsparre.

ETT BREFKORT SKRIFVET PÅ LAPPSKA AF TURI. (I öfversättning: Nu sänder jag fisk, 41 kg. sik och 10 kg. rötting, och var god sänd mig 20 kg. hårdt bröd och 5 kg. landtsmör eller om sådant ej finnes en låda bästa sortens margarin. Hälsningar till Eder alla.)

TORNE-LAPPARNES ÅRLIGA KYRKOFÄRD TILL JUKKASJÄRVI GAMLA KYRKA. Teckning af Johan Turi.

Där blef han bekant med själfve „disponenti“, lapparnes gode vän d:r Hj. Lundbohm. Och det hände sig, att hur lärd och förnäm han än var, så skratade han inte alls när Turi talade om „boken“. Han tog den tvärtom på allvar, och han lofvade till och med att laga att boken blef utgifven och känd i Sverige, bara Turi skref den färdig. Då försvunno Turis sista tvifvel. När „disponenti“ själf trodde på saken, då var den säkert rätt, och nu skulle boken skrivas.

Under samma år hade Turi blifvit bekant med en högst märklig människa, den högt bildade danska damen fröken Emilie Demant, som under en sommarresa i Lappland 1904 gripits af ett så starkt intresse för det egendomliga nomadfolket, att hon beslöt att lära känna dem på allvar. Det kan man icke göra på annat sätt än genom att lefva deras lif, följa dem på deras vandringar och alla deras strapatser. Fröken Demant hade mod att våga detta dristiga företag, och uthållighet att genomföra det. Det dröjde i tre år, men så kom hon åter dit upp och följde fjällapparne på deras mödosamma vandringar ett helt år rundt, ett år, som hon själf betecknar såsom det rikaste och märkligaste i sitt lif. Det var Turi, som hjälpte henne till att komma i sällskap med goda lappar under den tiden, och så knöts hennes bekantskap med den gamle vargjägaren allt fastare.

När Turi så skulle till att skriva „boken“, så hushållade hon åt honom för att han skulle slippa hushålliga bekymmer som matlagning och dylikt medan han arbetade. Det kunde ju inte bli någon skrifro i en lappkäta och inte heller i en finngård, och där-

för slog sig den gamle lappskribenten och hans sekreterare ned i en öfvergifven malmsökarestuga i skogen nära Torneträsk.

Där började arbetet, och där kom „boken till“. Hur det skedde, beskrifver fröken Demant på följande sätt:

„För en fjällapp var det ju ett mycket ovant arbete, som nu började; han var icke härdad i att sitta timtals böjd öfver skrifveri; tankarne blefvo trötta och handen blef trött, och ofta menade han att stoffet var uttömdt. Men nu kände jag, efter detta års erfarenheter, också litet till lapparnes lif, och menade därför att det kunde vara mera att berätta om ett eller annat, som han icke hade tänkt på att ta med — hvilket han som oftast erkände och därför började skriva igen. Men när det skymde, och elden lyste från den lilla rostiga spiseln, där kopparkitteln stod och kokade med renköttet till kvällsvarden, dagens hufvudmåltid, då lade Turi ifrån sig pannan eller blyertsen, sträckte på sig, och strök toppmössan med den röda tofsen bak i nacken. Sedan var det ingen svårighet att få honom att berätta. Han gled från ämne till ämne; hans bildrika språk flödade med skönhet och storhet i linjerna; han släppte in mig i en främmande, mystisk värld; han lärde mig känna sitt folks tankegång; han berättade om människoöden, om trolldom och märkliga händelser; ödemarkens saga ljöd i mina öron, underliga bilder gled fram för mina ögon. Han var öppen och tillitsfull, han trodde mig om godt; därför visade han mig det lands och folks själ, hvars yttre lif jag en kort tid hade försökt att lefva.

När Turi sålunda hade berättat, bad jag honom att skriva ned ett eller annat. Han gjorde det också, och på det sättet växte boken; men tyvärr ger den blott ett svagt återsken af den muntliga berättelsens stil och glans. Den är i alla fall dock „boken“, den som han drömt om i så många år. Allt hvad som står i den, har han själf tänkt, själf skrivit och får själf bära ansvaret för.“

Så hände det sig, att Johan Turi till sist fick verklighet af sin *Muittalus samid birra*, det är uttyddt „Boken om lapparnes lif“, vår största litterära tilldragelse denna höst och den lappska kulturens Codex argenteus. Turi har tänkt och skrivit, E. Demant

har ordnat och översatt, Hj. Lundbohm har gett boken praktverkets utstyrelse. Den frejdade lingvisten, prof. Wilh. Thomsen i Köpenhamn har i ett förord vitsordat såväl den lappska textens som översättningens korrekthet. Vederhäftigheten är tillräckligt bestyrkt.

Genom en samverkan af goda och oegennyttiga krafter har äntligen ett tillfälle beredts åt oss svenskar söderut att tränga in i våra betryckta landsmäns lapparnes psykologi. Lappens röst är icke stark, och snöstormen brukar ta bort det mesta af den. Det tälde vid en starkströmstelefon från Kiruna.

Den som får i sin hand "Muittalus samid birra", bladdrar kanske allra först igenom det för samma pris medföljande överdådiga albumet med Johan Turis egenhändiga teckningar. "Hos de lappar, som tillfälligtvis sett dem, ha de väckt stor hänryckning och beundran". Och det förvånar man sig icke öfver. I all sin primitiva teknik är det oerhördt styfva saker, skisser tagna på kornet från lapparnes lif i helg och söcken, bland renar och på jakt, i frid och i strid. Ord och bild fullständiga hvarandra i Turis bok, som bestämdt skall bidra betydligt till bättre förståelse af nomadfolket i höga Norden, hvars kultur helt säkert icke är lägre än svenskarnes i genomsnitt, fastän den råkar vara en helt annan. Det är ju lika stor heder för en lapp att vara lapp, som för en

svensk att vara svensk. Bara man gör sitt bästa af bägge delarna.

Johan Turi har säkert gjort det bästa af sitt. Han kan allt lapparbete, han har plikttröget värdare renjordarna, och han är en björn- och vargjägare bland de främste. Just därför att han är en välrustad fjälllapp alltigenom, just därför att han aldrig gått i någon annan skola än naturens, blir hans bok så betydande som den är. Från det tysta lappska folket når oss äntligen en röst utan förvanskning. Det är skäl att vi lyssna till den. Kanske kan ännu ett gammalt adelsfolk räddas från den undergång, som materiellt öfverlägsna plebejer af en annan stam hota det med, oberättigadt stödda på sin aristokratiska bakgrund.

"Boken om lapparnes lif" borde bli en bok för julbordet. Den är inte bara så vacker utan äfven så rolig. En hel okänd värld öppnar sig för den, som läser den med någon eftertanke, ett helt folk glider fram för ens syn, ett gammalt kulturfolk, som vi illa förstått och illa behandlat. Men oafsedt detta — hvilken skatt af saga och sägen, af levande naturskildring i dessa kapitel och i dessa teckningar.

Johan Turi är en god vägvisare: "Han talar inte mycket, men hans i vind och väder hopknipna blå ögon se djupare in i människor och förhållanden än många ana".
Ragnar Fehr.

Porträttet t. v.:

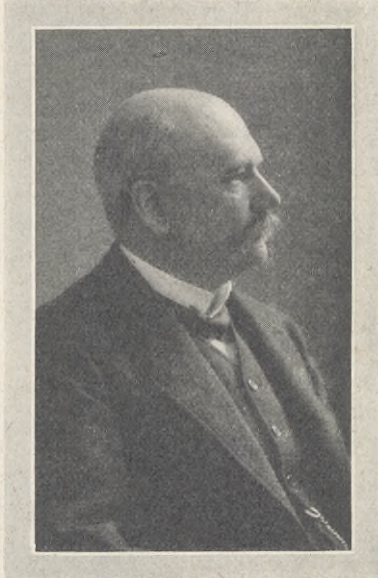
AFLIDEN NOBELPRISTAGARE:

Henri Dunant, den berömda upphofsmannen till det internationella Röda Korset (1863) och Genèvekonventionen (1864), som jämte Fr. Passy erhöi Nobelska fredspriset vid dettas första utdelande 1901, har den 30 okt. aflidit i sitt hemland, Schweiz.

Porträttet t. h.:

ÅRETS NOBELPRISTAGARE I MEDICIN:

Professor Albrecht Kossel, Heidelberg, född i Rostock 1853, blef 1901 professor i fysiologi vid universitetet i Heidelberg. Nobelpriset har tilldelats honom såsom ett erkännande för den insats han genom sina arbeten rörande ägghviteämnena, däri inbegripna nukleinsubstanserna, gjort till kannedomen om cellens kemi.

VECKANS DAGAR

- 23 okt. Vid möte i Köpenhamn mellan representanter för de större detaljhandlareföreningarna i Sverige, Norge och Danmark bildas en skandinavisk sammanslutning med namnet de skandinaviska detaljhandlarnes permanenta kommitté.
- I Konstantinopel beslutar ett stort möte af turkar och perser, som debatterat händelserna i Persien, att aflåta ett hyllningstelegram till kejsar Wilhelm.
- 24 okt. Börja förhandlingarna rörande den nya svensk-tyska handelstraktaten.
- Förödande skyfall öfver Neapel och kringliggande trakter. 100-tals personer omkomma. — Meddelas officiellt att Turkiets franska lån strandat.
- 25 okt. Meddelas om en stor sammanslutning af svenska skeppsvarf: Bergsund—Finnboda—Motala—Lindholmen.
- Upplöses grekiska nationalsamlingen, da dess förtroendevotum, afgivet under förbehåll från en del deputerades sida, icke tillfredsställer Venizelos.
- 26 okt. — Meddelas att haitianska kanonbåten Liberté sjunkit vid Port de Paix tillfölje explosion. 70 personer omkomma, däribland 10 generaler.

- 27 okt. Undertecknas en rysk-italiensk skiljedomstraktat.
- 28 okt. Afskr. k. m. t. nådeansökan för den till döden dömda rånördaren f. kyparen Andersson—Ander: däremot benådas rånördaren, förtennaren F. A. Westlund, till listids straffarbete.
- Extra bolagsstämma med Sundsvalls ensk. bank godkänner preliminära aftalet om öfvertagande af Solleitea folkbanks rörelse.
- Öppnas i Kristiania den skandinaviska tidtabellskonferensen.
- I Wien öppnas ett af vetenskapsakademien upprättadt radiuminstitut. — Aviatikern Tabuteau flyger i Etampes 6 timmar i sträck och tillryggaläger därvid 465 km., hvilket är nytt världsrekord i såväl uthållighets- som distansflygning.
- 29 okt. Konungen besöker kraftstationen i Trollhättan.
- Nya blodiga oroligheter i Berlin, denna gång i stadsdelen Wedding.
- 30 okt. Meddelas om stora donationer af framlidne generalkonsul Axel Johnson, på inalles en kvarts miljon kr., däraf 100000 till hvardera Stockholms högskola och handelshögskola. — Meddelas om en ny epokgörande uppfinnning af öfverstelöjtnant Unge: en kanon för lufttorpeder, mot luftskepp.
- Häktas i Lissabon f. ministerpresidenten Franco. — Franska deputeradekamraren ger efter interpellationsdebatten med anledning af järnvägsstrejken regeringen ett förtroendevotum, med 388 röster mot 94. — Aflider Nobelpristagaren Henri Dunant.

Effra foto-tryckeri
TYSKA KEJSARBESÖKET I BRYSSEL: Mottagandet framför rådhuset. — Konung Albert och kejsar Wilhelm på väg till utställningen.

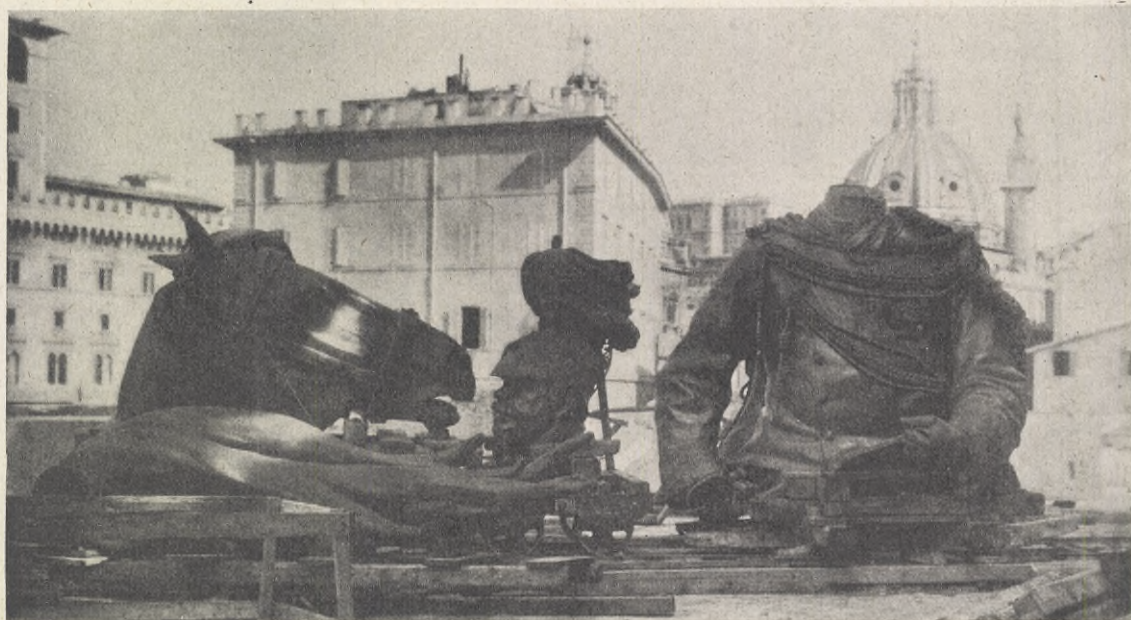
Tyska kejsarparet jämte prinsessan Viktoria Luise har i dagarna allagt besök i Bryssel. Att mottagandet från de kungliges sida skulle blifva af synnerligen hjärtlig art var ju att vänta; mera anmärkningsvärd är den utomordentliga värma hvarmed stadens befolkning hälsat de höga gästerna, därigenom kraftigt i sin ordning demonstrerande mot de mångomtalta demonstrationerna från annat håll.

Berlinpressen framhåller med anledning af besöket att det franska inflytandet i Belgien ej mera är så dominerande som förr.

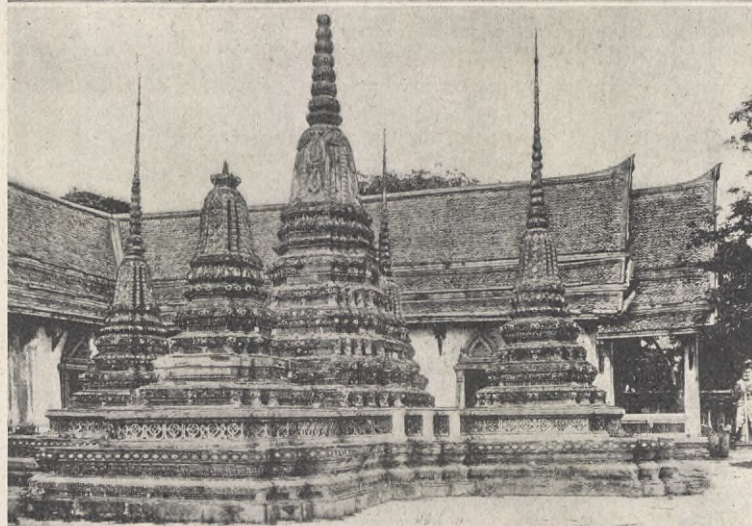
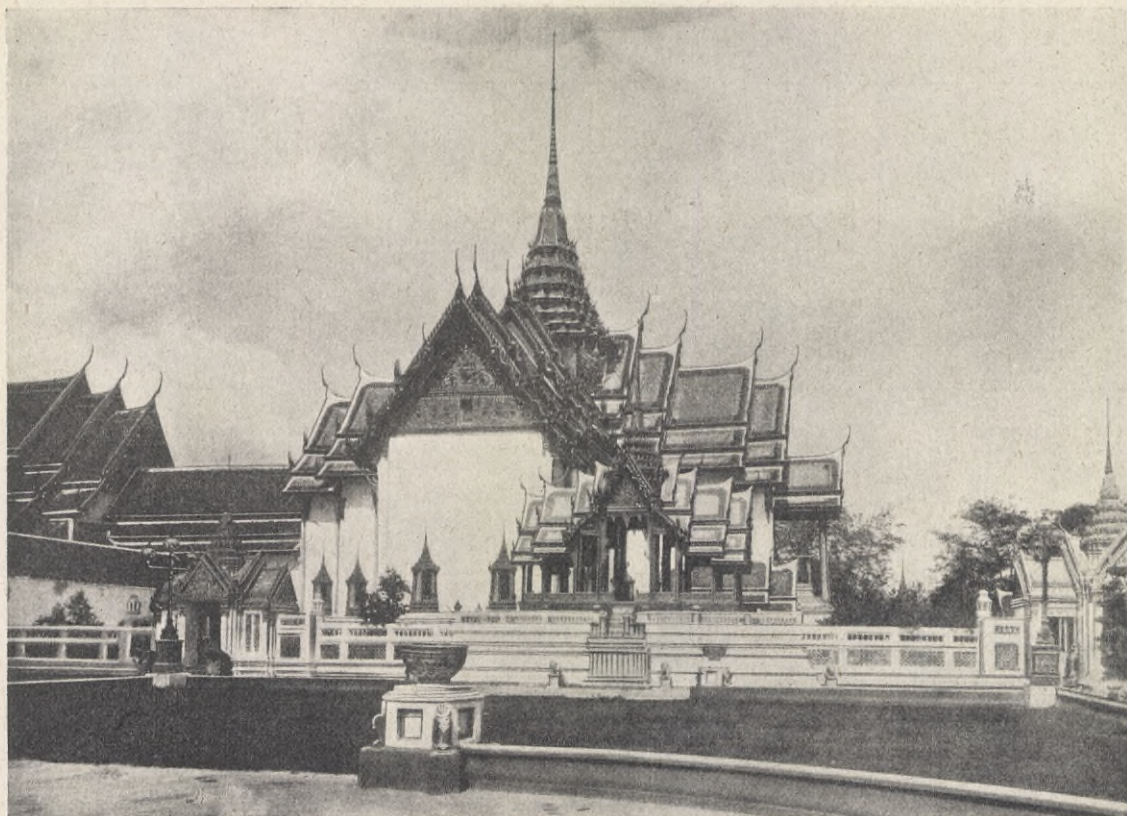
Vid de stora festligheter, hvarmed under nästkommande år halfsekelminnet af konungariket Italiens nationella enhet skall begås, kommer i Rom att äftäckas ett *jättemonument öfver konung Victor Emanuel II*. Om dettas oerhörda proportioner får man en föreställning genom en jämförelse mellan de å foton återgifna

statydelarna och de omgifvande byggnaderna. (Se äfven arg. X:38, där närmare uppgifter angående proportionerna m. m. återfinnas.)

DELAR AF JÄTTESTATYN ÖFVER VICTOR EMANUEL II TRANSPORTERAS FÖR UPPSÄTTNING.

Ifter fotografier.
 DEL AF KUNGLIGA SLOTTET I BANGKOK MED "BORGGÅRDEN", där den nye konungens kröning skall äga rum. — KONUNGARNES AF SIAM GRAFVAR.
 — MAHA WAJIRAWUDH, den nye konungen.

Klické: Bengt Ålfrer parre

Hans majestät Phra Paramindr Maha Choulalongkorn, konung af Siam, är icke mer — den 23 oktober insomnade han i den sista vilan.

Konung Choulalongkorn var en mycket begåfvad man och ägde en icke obetydlig europeisk bildning. Under hans regeringstid ha Siams statsförvaltning, finanser, handel och samfärdsel utvecklats och ordnats på europeiskt sätt. En hel del järnvägar finnas nu i landet; Bangkok, hufvudstaden, saknar ingalunda vare sig elektriska spårvägar eller elektrisk belysning.

S:s efterträdare som konung är *Maha Wajirawudh*, f. 1881, uppfostrad i Europa (han har studerat i Eton, Oxford och Sandhurst) och proklamerad till tronföljare 1895.

(Portr. af Choulalongkorn se föreg. n:r; portr. af den nye konungen återge vi äfven i detta n:r — meddelandet om tronskiftet kom oss vid förra pressläggningen så sent tillhanda, att endast en mindre bild då kunde införas.)

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å sista sidan.

K. G. BILDT.
*Chef för Generalstaben. —
 Nyutnämnd till Generallöjtnant i armén.**

O. B. MALM.
*Statsråd. Generalmajor. — Nyutnämnd till chef för IV Arméfördelningen.**

C. A. H. JUNGSTEDT.
*Generalmajor. — Tillförordnad Öfverkommendant för Stockholms Garnison.**

P. C. VON PLATEN.
*Generalmajor. — Nyutnämnd chef för V Arméfördelningen.**

GUSTAF WRANGEL.
*Nyutnämnd generalmajor o. chef för VI Arméfördelningen.**

B. O. C. MUNCK.
*Nyutnämnd Öfverste o. chef för Kronprinsens Husarregemente.**

A. O. C. CARLESON.
*Kammarrättsråd. — Stockholm. Afgått såsom Expeditionschef.**

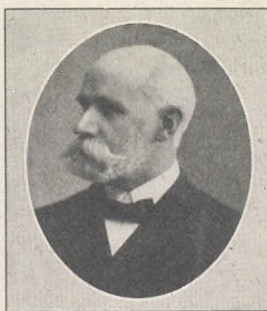
K. A. FRYXELL.
*I dagarne utnämnd till Expeditionschef i Finansdepartementet**

U. J. AHLSTRÖM.
*Stadsaktuarie och Not. Publ. V. häradshöfding. — Norrköping. 85 år 26 Okt.**

J. T. PIHLGREN.
*Kommerseråd. — Stockholm. 65 år 28 Okt.**

J. O. HOLMDAHL.
*Borgmästare. — Karlskrona. 50 år 22 Okt.**

J. F. M. HAMNSTRÖM.
*Direktör. — Skara. 55 år 25 Okt.**

G. LARSSON.
*Tandläkare. — Stockholm. 80 år 1 Nov.**

G. R. SCHLYTER.
*Lektor. — Karlskrona. 65 år 24 Okt.**

A. G. NATHORST.
*Professor. — Stockholm. 60 år 7 Nov.**

A. HALLGREN.
*Redaktör. — Stockholm. 55 år 25 Okt.**

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å sista sidan.

A. E. WESTER.
Major. — Stockholm.
75 år 24 Okt.*

C. H. F. STÅLHAMMAR.
Major. — Ekekullen, Spjutshög.
65 år 23 Okt.*

A. G. H. KINBERG.
Major. Byggnadschef. —
Stockholm. 50 år 29 Okt.*

H. F. LINDBERG.
Marinöfverintendent. — Stock-
holm. 50 år 23 Okt.*

E. H. ROHDE.
Biskop. — Göteborg.
65 år 26 Okt.*

V. E. ALMQUIST.
Nytämnd till Öfverdirektör o.
chef f. K. Fångvårdsstyrelsen.
— Stockholm.*

J. A. LINDQUIST.
Komminister. — Hällestad, Link.
stift. 55 år 3 Nov.*

K. L. LINDBERG.
Kontraktspast. Kyrkoherde. —
Stora Tuna, Vesterås stift.
50 år 3 Nov.*

A. SVENSSON.
Landbrukare. — Tararp, Bräkne-
Hoby. 60 år 1 Nov.*

A. THUFVESSON.
Landstingsman. — Boo.
60 år 17 Okt.*

A. P. AMRÉUS.
Landbrukare. — Hoo, Jemt. län.
50 år 30 Sept.*

M. N. JOHANSSON.
F. d. Landstingsman. Nämde-
man. Kommunalordförande
m. m. Västenhaga, Tolg.
50 år 21 Okt.

F. W. STAAFF †.
Enkefru. — Stockholm.
F. 37. † 25 Okt.*

P. J. BRÅKENHIELM †.
F. d. Landshöfving. Jur. D.r.
— Gysinge. F. 40. † 27 Okt.*

A. ANDERSSON †.
Landbrukare. F. d. Riksdags-
man. — Lund, Valbo.
F. 44. † 11 Okt.*

H. M. SJÖMAN †.
F. bokhållare vid St. Jernv. —
Stockholm. F. 62. † 15 Okt.*

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

KNUT BILDT. F. 54, u.-löjtn. v. Lifreg. dragonk. 71, löjtn. v. Gen.-staben 82, 83, lärare v. Krigshögskolan 83—92, souschef i Landförsv. dep. Kommandoexp. 92—93, överbstelöjtn. v. Smål. Husarreg. 93, o. dess öfverste o. chef 92, gen.-major i armén samt generalintendent o. chef i Lifreg. dragonerdep. o. i Int.-kåren 04, chef i. Generalstaben, i dagarne utnämnd t. Generallöjtnant i armén. Led. af ett flertal militära kommittéer, däribl. att nämna Krigsalfångningskommittén, komm. ang. Sveriges fasta försvar m. l. Led. af Riksd. F. K. sedan 99, några år led. af Statsutskottet o. sersk. utskott. Baneförare v. K. M. O.

OLOF MALM. F. 51, u.-löjtn. v. N. Skånska Inf. reg. 72, löjtn. v. Gen.-staben 80, lärare v. Krigshögskolan 84—92, överbstelöjtnant v. Skaraborgs Reg. 90, v. Svea Lifreg. 97, öfverste o. chef i. Bohusläns reg. 98—07, generalmajor o. chef i V. Arméfördelningen sistnämnda år. I dagarne transporterad t. chef i IV Arméfördelningen. — Statsråd o. chef i Landförsvarsdepartementet sedan 07. Hänvisat t. biograf i o. helsidesporträtt i arg. IX:13.

HUGO JUNGSTEDT. F. 54, u.-löjtn. v. Fortif. 75, löjtn. v. Gen.-staben 87, lärare v. Art. o. Ing. Högskolan 90—99, souschef i Landförsv.-dep. kommandoexp. 95, chef för 99—1900, adj. hos Konungen 97, överbstelöjtn. v. Gen.-staben 99, chef i Krigshögskolan 01—02, öfverste o. sek.-chef i Lifreg. t. f. sedan 02, öfveradjutant hos Konungen s. å., gen.-major 10, i dagarne tillförordnad chef i V. Arméfördelningen under o. samtidigt nyutnämnd chefsens, statsrådet Malm, tjänstgöring såsom departementschef. Jemväl tillförordnad öfverkommandant f. Stockholms Garnison.

CHRISTOFER VON PLATEN. F. 52, U.-löjtn. v. Skånska Dragonreg. 73, löjtn. v. Gen.-staben 82, militärrättaché i Wien 86—88, major v. Gen.-staben 93, v. Lifreg. t. h. 94, överbstelöjtn. v. Kronprinsens Husarreg. 96, öfverste i armén o. chef i Kronpr. Husarreg. sedan 02, generalmajor i armén och t. f. i V. Arméfördelningen 08, i dagarne utnämnd t. chef i samma Arméfördelning.

J. G. F. WRANGEL. F. 58, u.-löjtn. v. Kronob. reg. 77, löjtn. v. Gen.-staben 85, major sedan 97, överbstelöjtn. v. Helsinge reg. 01, öfverste o. chef i Dalreg. sedan 03, i dagarne utnämnd t. generalmajor i armén o. chef i VI Arméfördelningen.

BROR MUNCK. F. 57, u.-löjtn. v. Smål. Husarreg. 77, major v. Skånska Dragonreg. 04, överbstelöjtnant v. Lifreg. Dragoner 06, öfverste i armén o. tillförordnad chef i Kronprinsens Husarreg. 08, i dagarne utnämnd t. öfverste o. chef i regementet.

CONRAD CARLSON. F. 68, stud.-ex. 88, inskr. i Tullverket 88, hofr.-ex. 93, tingstingsst. 93—96, aman. i Domänstyr. o. Finansdep. 97, ombudsman i Dom.-styr. 1900, sekreterare h. Bankinspektionen fr. 07. Sekret. h. Riksd. bevilln.-utsk. v. behandl. af inkomstskatten 02 o. v. behandl. af den direkta beskattning i allmänhet under flere följande år. Biträde hos Norrlands-kommittén 02 o. 03, har på officiell uppdrag verkställt utredning ang. fastighetskrediten i Danmark. Har fr. o. m. 06 såsom särskild sakkunnig eller såsom tjänsteman i Finansdep. deltagit i utarbetandet af förordningarna ang. skogsaccis, ang. inkomst- o. förmögenhetskatt samt ett flertal andra skatteförordningar. Styrelseledamot i Nationalökonomiska Föreningen o. dess ordförande 07—09. Ex. editionschef i Finansdepartementet 09, hvarifrån i dagarna tagit afsked. Kammarrådsråd 10. I dagarna utsedd till chef f. den stora bokförlagsfirman Aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner i Stockholm.

KARL AXEL FRYXELL. F. 73, stud.-ex. 92, fil. dr. 1900, jur. kand. 02, notarie i Läroverks öfverstyrelsen 05, t. f. sekreterare i Kommerskoll. 06, o. ord. 08, i dagarne utnämnd t. expeditionsschef i Finansdepartementet. Sekreterare i Tuberkuloskommittén 05—08, sakkunnig i Fin.-dep. i revision af förtätn. ang. kontroll af guld- o. silvervarer 08—09, sekret. i kommittén f. Kommerskoll. omorganisation 08—10, sakkunnig i Civildep. i utarbet. af förslag t. utvandringslag 10, sekret. i styrelsen f. Sv. Nationalfören. m. tuberkulos 05—10. Styrelseledamot i Nationalfören. m. emigration 10—10, i Fredrika-Bremerförbundet 10, Ordförande i en del skillemånder i arbetstvister — ensk. jernvägar, typografer, åkare o. droskhandlare m. m.

JOHAN PHILGREN. Stud.-ex. 63, v. Teknol. Inst. 63—66, v. Motala Mek. Verkstad 66—67, v. Ecole Imp. d. Genie Maritime, Paris 67—70. Ingeniör v. Motala Mek. Verkst. 71—74, e. ing. v. Marining.-staten 75, ord. ingeniör dert. s. å., lärare v. Teknol. Högskolan 78—88, Gen.-poststyr. biträde i frågor rör. postångfartygen 88—95. Direktör vid Marining.-staten 83, Kommerceråd o. byråchef i K. Kommerskollegium sedan 98. Ledamot af Yrkesföre-kommittén sedan 05 o., i kommittén ang. kontroll af ångpannor fr. 89. Har vid olika tillfällen varit Sveriges ombud v. kongresser i utlandet rörande arbetskydds- o. industriella angelägenheter.

OTTO HOLMDAHL. Stud.-ex. 79, hofr.-ex. 83, t. f. domhavande 85—87, v. häradshöfding 86, stadsfogde i Karlskrona 90, rådmän 91, Notarius Publicus 98 o. borgmästare 06, allt sammastädes. Led. af Karlskrona stadsförs. kyrkoråd sedan 94, v. ordförande i samma församlingens skolråd, led. af stadens kyrkogårdsstyrelse. Ordförande i styrelsen i Blek. Stadshypoteksförening, led. af styr. f. Bank-A. B. Södra Sveriges Aid.-kontor, af Sparbanksstyrelsen, af styrelsen i Litränte- o. Kap-Försäkr.-Anst. i Blekinge. Ord. i styrelsen i Blek. Moderata Valmansförbund, landstingsman.

FREDRIK HAMNSTRÖM. Stud.-ex. 77, utex. fr. Ultuna Landtr. Inst. 79, inspektör o. förste lärare v. Appierums landtr.-skola 79—81, t. f. lektor v. Veterinär Inrätt. i Skara 82—84, Grundare Skaraborgs Läns Landbruks-skola i Skara 84 hvilken dock 88 öfvertogs af Hushålln. Sällsk. men med H. fortfarande som direktör. Led. af Skara Stadsfullmäktige sedan 92, af Drätselkammaren sedan 96, huvudman i Skarab. läns Sparbank sedan 93, v. ordf. i Fattigv.-styr. sedan 1900, led. af Byggn.-nämnden sedan sistn. år. Medlem af styrelsen i Sveriges landbrukslärarförening sedan 05 samt styrelseledamot i Excelsiorfören. Folkbildn.-byrå i Skara sedan 06. Hedersled. af Skarab. läns resestipendiäters fören. sedan 03. Förestånd. i Statens utbildn.-anst. f. mjölkkontrollans. sedan 04. Företagit ett flertal utländska studiesor med bidrag af statsmedl.

GUSTAF LARSSON. Badaremästarex. 53, tjänstgjorde under kolera-epidemien å Sundhetsbyrån s. å. Tandläk.-ex. 61, praktiserar sedan dess i Stockholm. Censur i tandläk.-ex. 91—95, hedersledamot af Sv. Tandläkare Sällskapet.

RAGNAR SCHLYTER. Stud.-ex. 63, fil. dr. 68, docent i latin v. Lunds univ. 69, lärare i latin v. Priv. elem.-läroverk i Lund 68, vik. lektor v. H. allm. lärov. i Malmö 71, lektor i latin o. hebreiska v. H. allm. lärov. i Karlskrona sedan 72. Var på sin tid under många år led. af Karlskrona stadsförsamls skolråd o. dess v. ordf., ävensom undervisningsinspektör, led. af Helsevårdsnämnden o. dess del af dess ordf. Stadsfullmäktigt sedan 80. Landstingsman stort antal gånger. Utöfvar ett stort antal föreläsningar i pedagogiska, sociala o. humanitära syften såsom fattigvård, skollofskolor, o. fattiga barns bespisning. Har sedan 88 varit verksam inom lychnethetsförenelsen samt varit ordf. i flera sammanslutningar i staden o. länet. Har på inbjudan ingått i Nat. G. O. o. avancerat till specialdeputerad inom Nat.-logens juridisktion m. m. Led. af ett flertal föreningar i vetenskapliga o. andra ändamål. Utgifvit åtskilliga skrifter i språkvetenskapliga, arkeo-

logiska o. pedagogiska ämnen, bland dem Monumenta Antiquitatis, ett planschverk t. undervisning i klass. fornkunskap, medarbetare i tidskrifter o. tidningar.

ALFRED NATHORST. Stud.-ex. 68, fil. dr. 74, docent i geologi v. Lunds Univ. 74—79, bitr. geolog v. Sv. Geolog. undersök. 73, geolog 76, chefsbiträde 77—84. Professor o. intendent i Naturhist. Riksmusei saml. af arkeogonier o. fossila växter sedan 84. Deltagare i Spetsbergs-expeditioner. Naturvetenskapl. o. geograf. förlätare, redaktör af tidskriften Ymer 95—98.

ADOLF HALLGREN. Stud.-ex. 74. Efter att haiva såsom medarbetare eller redaktör o. utgivare verkat inom landsortens press, ingick H. 91 v. Stockholms Tidningen o. blef dess red. o. utg. 99 o. kvarstod såsom sådan till 06. Af K. Mt. tillkallad såsom sakkunnig i revision af Tryckfrihetsförordningen 09. Under ett flertal år Publicistklubbers ordförande, är H. numera ordförande o. ombudsman i Publicistklubbers Understöds- o. Pensionskassa.

AXEL WESTER. U.-löjtn. v. 2. Lifgren.-reg. 57, kapten 78, afsked 86, major i armén 93. Deltog med Danska armén i fälttåg 64 o. var därunder med vid belägringen af Dybbölsstälningen, tillfångtogs vid striden å ön Als i Juni s. å. Fördes som krigsfånge till Grudenz och befriades först vid fredsslutet flera månader därefter.

HJALTE STÅLHAMMAR (CHARLES STEELHAMMER). Var efter genomgången landbrukskola agronom 54—57, stud.-ex. 58. Deltog i hela inbördeskriget i Förenta Staterna 61—65, under 60 såsom frivillig i fr. 62 i den reguliera armén. Efter aflagd öf.-ex. utnämnd till u.-löjtn. v. 17 linje-reg., kapten 64. Afgick ur aktiv tjänst 84, men kvarstår i nullorna. Major 04. Innehar För. Stat. medaljer f. deltagande i inbördes- o. Indiantkrigen. Eger villan Ekekullen i Blek. län, der S. numera är bosatt.

HENNING KINBERG. U.-löjtn. v. Fortif. 80, kapten 88, lär. v. Artill. o. Ing. högskol. s. å. och fortifik.-befälh. inom 4 arméfördeln. 04. Major i Fortif. 08 o. samma år Stockholms stads byggnadschef.

HENRY LINDBERG. U.-löjtn. v. K. Flottan 80, kommandörkapten af 2 gr. Cl. lärare v. K. Sjökrigsskolan 03, komm.-kapt. af 1 gr. i Flottans reserv 05. År sedan 08 marinöfverintendent, chef i marinintendentskärken o. i marinförvalt. intendentaftdelning. Led. af Krigsvet.-Akad. 06.

EDVARD ROHDE. Stud.-ex. 61, fil. dr. 71, teol. kand. 77, teol. dr. 93. Kontraktsprest 82, kyrkoherde i Norrköpings St. Olai 84, tjänstgör. e. o. hofpredikant 86, biskop öfver Göteborgs Stift sedan 88. Led. af Riksd. A. K. 92—93, af F. K. 94—02. Kommendör m. st. k. N. O. i and. st. Hänvisat till biograf som jänte helsidesporträtt återtännes i arg. XI:13.

VIKTOR ALMOQUIST. F. 60, stud.-ex. 78, jur. kand. 84, e. o. tjänsteman i Fångvårdsstyr. 85, v. häradshöfding 87, amanuiss i Fångvårdsstyr. 88, kanslist i Stockholms Råd.-rätt 95, byråchef i Fångvårdsstyrels kanslibyrå sedan 97. Statens ombud vid 1910 års internationella fångvårdskongress i Amerika. Lyrisk diktare. I dagarna utnämnd till öfverdirektör o. chef i K. Fångvårdsstyr. fr. o. m. 1911 års ingång, intill hvilken tid A. är förordnad att förvalta Generaldirektörsämbetet inom samma styrelse.

ALFRED LINDQUIST. Stud.-ex. 75, prestvigd 81, kommunier i Hällestad sedan 89. Mångårig ordförande i Fattigvårdsstyrelsen, kommunallnämnden, led. af Sparbanksstyrelsen.

LUDVIG LINDBERG. Stud.-ex. 82, teol. kand. 90, prestvigd s. å., kyrkoherde i Karbenning 91, i Sala 93 samt i Stora Tuna sedan 04. Kontraktsp. i Stora Tuna kontr. sedan 06. Ordförande i Allm. Sv. Prestföreningen sedan några år, led. af Sv. kyrkans Diakonstyrelse.

AUGUST SVENSSON. Eger gården Tararp. Nämndeman 83—89, landstingsman 85—94, kyrkvård 1900—09. Ordförande i Kommunalstämman sedan 92, i Sparbanken sedan 95, i Brandstadsstyrelsen sedan 96, v. ordf. i skolrådet sedan 1900. Led. af Egodeln.-rätten sedan 97, af Blek. Kustbanas styr. sedan 99, af Hush.-Sällsk. Föreläsn.-utskott sedan 06.

ANDERS THUFVESSON. Var efter att ha genomgått landbrukskola dels förlätare dels inspektör å egendomar samt har under ett flertal år arrenderat Boo o. Mensåtra. Ord. i kommunallnämnda o. nämnd, v. ordf. i kyrko- o. skolråd, godman i tillsyn öfver förmyndarskap i Boo, ordf. i tax.-nämnd o. kassaöfverman i kommunens kassa; led. af Vermödo skeppslags vägstyrelse, uppbornsman f. pastoraler i Boo.

PETER AMREUS. År sedan en följd af år skiftesgodman, kommunfullmäktig o. nämndeman samt v. ordf. i Fattigvårdsstyr. Kömd samlare af forskare o. forskare i länets historia, utöfvar A. skriftställarverksamhet i dertill hörande ämnen under signaturen Ragunder.

FREDRIKA VILHELMINA STAUFF. f. Schöne, f. enka efter 95 aflidne kyrkoherden i Ad. Fredr. församling i Stockholm, teol. o. fil. dr. A. W. Staaff, med till f. d. statsminister K. Staaff o. professor E. Staaff. Utöfvar en betydande verksamhet inom välgörenhetsens område, särskildt inom nämnda församling.

PER BRÄKENHELM. †. Stud.-ex. 57, hofr.-ex. 61, e. o. notarie i G. Hofr. 63, v. häradshöfding 66, assessor i G. Hofr. 72, konst. revisionssekret. 74, underståthållare i Stockholm 76, landshöfding i Upsala län o. stathållare på Upsala slott 95—05. På sin tid ordf. i Upsala läns Hushålln.-Sällskap o. i styrelsen f. Ultuna Landtr.-Inst. Kommendör m. st. k. af N. O., kommandör m. st. k. af V. O. G. M. Biografi och helsidesporträtt i arg. VIII:10.

ANDERS ANDERSSON. †. Landbrukare. Mångårig led. af kommunallnämnd samt af styrelsen för Valbo Brändstodsbolag, kyrkvård och led. af skol- och kyrkorådet. Led. af Riksd. A. K. 84—87, utskottsfullmäkt.

HILMER MARTIN SJÖMAN. †. Sedan 02 förste bokhållare v. Jernvägsstyrelsens kontrollkontor. Sedan 04 Fullmäktig i Statens Jernvägstrafiks Pensionsinrättning.

INNEHÅLL

Leonard Holmström. — Svenska bilder för dagen. — Plastisk dans. — Teater. — "Prisgifven af mörkret". För H. 8 D. af Artur Möller. — En Norrlandsmålare. — Brokigt utomlandsnytt. — Johan Turi. — Afliden Nobelpristagare. — Arets Nobelpristagare i medicin. — Veckans dagar. — Utländska bilder för dagen. — Till tronskiftet i Siam. — Veckans porträttgalleri.